

Wie doet hier moeilijk? M/V-verskil in taalgebruik.

Resultaten van een mini-onderzoek naar verschil in moeilijkheidsgraad tussen taal van mannen en vrouwen.

‘Wat een lief jurkje heb je aan! Die lila-tint is echt heel bijzonder!’ Is hier je echtgenoot aan het woord of een van je vriendinnen? Als Nederlands je moedertaal is, hoef je over het juiste antwoord niet lang na te denken. Mannen en vrouwen hebben – de emancipatie ten spijt – vaak een duidelijke voorkeur voor andere woorden. Marijke Naezer¹ somt in haar interessante artikel *Vrouwentaal-Mannentaal* nog meer opvallende verschillen tussen taal van mannen en vrouwen op, en verbindt deze aan onderliggende machtsverschillen. Ook Agnes Verbiest² heeft veel geschreven over taalverschillen tussen mannen en vrouwen.

Al sinds het begin van de 20^e eeuw is bekend dat mannen ingewikkelder taalstructuren produceren dan vrouwen. Mannen gebruiken meer abstracte zelfstandige naamwoorden, langere zinnen en hun zinsstructuren zijn complexer. Complexere taal heeft een hogere status en is gepaster in formelere situaties. Daarom is iedereen geneigd ‘moeilijker’ te doen als het belangrijk is meer indruk te maken in bijvoorbeeld een sollicitatiebrief of bezwaarschrift. Jezelf een beetje opblazen in een sollicitatiebrief of bezwaarschrift bij een te hoge belastingaanslag, dat doen we allemaal. Mannen gaan kennelijk eerder of gemakkelijker in die opblaasstand staan.

In 1983 studeerde ik af op dit onderwerp. Uit mijn onderzoek bleek toen dat zowel in informele als formele schrijfsituaties mannen ingewikkelder teksten produceren dan vrouwen. Ik was benieuwd of dit verschil meer dan 30 jaar later, nog steeds aanwezig was. De gemiddelde zinslengte van de teksten van de mannen was in mijn onderzoek 19,82 woorden en die van vrouwen 17,34.

Hoewel mijn proefpersonen indertijd allen een universitaire opleiding hadden afgerond en ook in hun vak werkzaam waren, waren de posities van mannen en vrouwen in die tijd toch anders dan nu. Ik besloot een mini-onderzoek uit te voeren met als centrale vraag: *Wie doet hier moeilijk, de man of de vrouw?*

Het onderzoek

In maart ontvingen al mijn contacten de volgende oproep:

Doe je mee met dit mini-onderzoek naar m/v-verschillen in taalgebruik? Het kost je hooguit 15 minuten.

Schrijf een korte tekst waarin je antwoord geeft op de volgende vraag:

Hoe kijk je terug op de manier waarop je bent opgevoed?

Lengte: minimaal 100 woorden, maximum onbeperkt. Mail je tekst naar: info@focusoptekst.nl. Geef vooral aan of je man of vrouw bent. De teksten worden anoniem verwerkt.

De vraag die de deelnemers moesten beantwoorden was dezelfde als in 1983. De vraag moest persoonlijk zijn. Hiermee wilde ik uitsluiten dat verschillen in deskundigheid en daarmee een uitgebreider woordenschat of grotere uitdrukkingsvaardigheid op het gebied van het onderwerp mee zouden kunnen spelen. Ik heb van vijf mensen (mannen) om die reden (te persoonlijk) een afwijzende reactie gekregen.

Ik heb 865 mensen benaderd en van 42 mensen een inzending ontvangen. Helaas was het m/v-verskil in het aantal inzendingen vrij groot: 29 vrouwen en 13 mannen stuurden mij een kort opstel over hoe zij terugkijken op hun opvoeding. Iedere deelnemer ontving een deelnemersnummer van mij in een antwoordmail.

Als maat voor de complexiteit van de teksten heb ik de gemiddelde zinslengte gemeten, uitgedrukt in het aantal woorden. Zinslengte is een betrouwbare maat, omdat belangrijke kenmerken van complexiteit, zoals de naamwoordstijl, de lijdende vorm en het aantal bijzinnen stuk voor stuk de zinslengte verhogen.³

¹ <http://www.marijkenaezer.nl/Vrouwentaal-Mannentaal.pdf>

² <http://maartendessing.blogspot.nl/2012/11/mannentaal-is-informatief-vrouwentaal.html>

³ <http://www.readabilityformulas.com/flesch-reading-ease-readability-formula.php>

Resultaten

TABEL 1 Gemiddelde zinslengte M/V

Tabel 1 geeft voor de mannen en vrouwen apart het aantal woorden/zinnen en de gemiddelde zinslengte. Deelnemers kunnen hier zien hoe zij scoren in vergelijking met anderen en het totale gemiddelde.

VROUWEN

<i>PP</i>	<i>ZIN</i>	<i>WRD</i>	<i>ZL</i>
1	11	138	12,54
3	11	198	18,00
6	11	106	9,64
7	15	139	9,27
9	26	281	10,80
10	10	115	11,50
11	14	307	21,93
12	11	145	13,18
13	13	172	13,23
15	6	144	24,00
17	11	209	19,00
19	22	405	18,41
21	22	263	11,95
22	11	154	14,00
23	8	102	12,75
24	7	143	20,43
26	9	118	13,11
28	10	144	14,40
29	7	99	14,14
30	7	177	25,28
31	11	130	11,82
32	19	451	23,74
33	16	227	14,19
34	25	450	13,24
36	7	141	20,14
37	16	273	17,06
38	9	126	14,00
39	12	195	16,25
40	18	496	27,56
29 pp totaal gemidd			16,05

PP = nummer van de proefpersoon
ZIN = aantal zinnen
WRD = aantal woorden
ZL = gemiddelde zinslengte

MANNEN

<i>PP</i>	<i>ZIN</i>	<i>WRD</i>	<i>ZL</i>
2	9	183	20,33
4	5	51	10,20
5	6	133	22,17
8	12	151	12,58
14	7	178	25,43
16	17	269	15,82
18	16	224	14,00
20	6	119	19,83
25	7	138	19,71
27	18	187	10,39
35	15	258	17,20
41	10	131	13,10
42	21	207	9,86
13 pp totaal gemidd			16,20

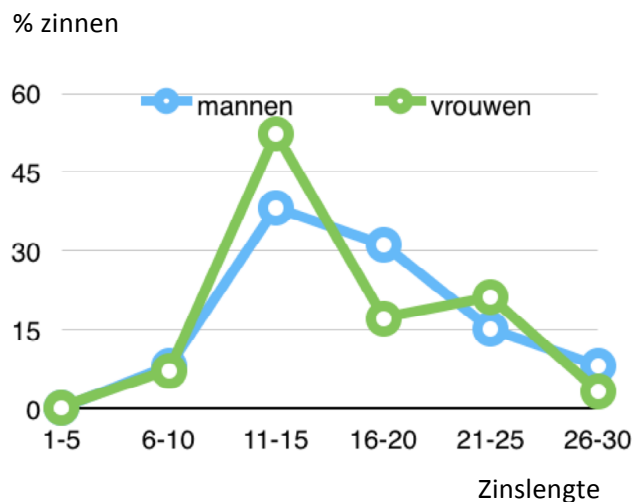
Een verrassende uitkomst: de teksten laten voor mannen en vrouwen een vrijwel gelijke gemiddelde zinslengte zien, en daarmee eenzelfde gemiddelde moeilijkheidsgraad. Deze kleine steekproef heeft natuurlijk geen bewijskracht, maar er is wellicht een hypothese uit te destilleren.

De spreiding van de zinslengte ligt echter bij mannen en vrouwen anders. Om dit te laten zien heb ik lengteklassen gemaakt van 1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21-25 en 26-30 woorden per zin. Het is duidelijk dat het beeld dan verschuift, zie onderstaande tabel en een visuele weergave in figuur 1.

TABEL 2 Spreiding van de zinslengte (M/V)

	Vrouwen		Mannen		
26-30	1	3%	8%	1	26-30
21-25	6	21%	15%	5	21-25
16-20	5	17%	31%	4	16-20
11-15	15	52%	38%	2	11-15
6-10	2	7%	8%	1	6-10
0-5	0	0	0	0	0-5

FIGUUR 1 Spreiding van de zinslengte (M/V)

Deze cijfers laten zien dat meer vrouwen toch een voorkeur lijken te hebben voor de kortere zin van 11-15 woorden dan mannen. Mannen lijken hun krachten toch iets meer te verdelen over de verschillende klassen. De cijfers laten voor de mannen een platter beeld zien. Hoewel zowel één man als één vrouw een zin in de hoogste categorie schreven (respectievelijk 27,56 en 25,43) spande de man hier toch de kroon. En de kortste zin? Die was natuurlijk van een vrouw: 9,27.

Discussie

Is er een conclusie te trekken uit dit mini-onderzoek? Helaas niet. Daarvoor is het aantal proefpersonen te klein en de profielen van de deelnemers verschillen te veel. Ik nodig mijn deelnemers en alle medelezers heel graag uit om hun observaties met mij te delen. En wellicht ook nieuwe interessante stellingen voor verdere research. Overigens blijkt de gemiddelde zinslengte van dit verslag 18,43 woorden te zijn. Tijd voor zelfonderzoek....

Met dank aan alle deelnemers, die mij hebben voorzien van boeiende en ontroerende terugblikken op hun opvoeding en jeugdjaren.

Annemarie van der Zeeuw, 22 augustus 2014

